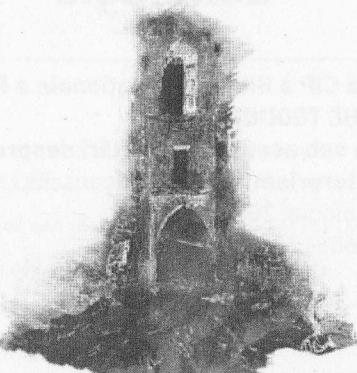

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

CETATEA SUB ASEDIU

*însemnări despre credință,
rațiune și terorism*

teodor baconschi

doxologia

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BACONSCHI, TEODOR

Cetatea sub asediu : însemnări despre credință,
rațiune și terorism / Teodor Baconschi;

- Iași : Doxologia, 2016

ISBN 978-606-666-595-7

32

Copyright © 2016 Editura Doxologia

Toate drepturile rezervate. Reproducerea în orice formă, în totalitate sau a unei părți din volumul de față se va face doar cu acordul prealabil în scris al editurii.

Redactor: Cezar Tăbârnă

Corector: Lia Gociu

Coperta: Jaaz

TIPĂRIT LA:

Telefon: 0724 567 913 | 0257 250 670

carmelprint@gmail.com

Arad, str. Weitzer, nr. 12.

CUPRINS

Prefață 9

DE CIVITATE DEI

Adevărul personal este viitorul fiecăruia 21

Incurziune în tainița unui sfânt catolic contemporan 25

Athos: locul unde urci spre Dumnezeu și cobori în sine 31

Vitalitatea sentimentului mistic 38

Creștinism & utopie 44

Omul muribund 48

Inteligенță și împăcare 52

Fericirea ca bun simbolic 58

Teologie și gălăgie 65

Utilitatea lui Iov 69

BOR e română, nu rusă 74

Faptul religios între libertate și manipulare 80

Prima casă, ultima casă 86

Vîitorul ca iubire a aproapelui 89

CENTRU ȘI PERIFERIE

Elite la răscrucie 96

Ghinionul anomaliei: cum ne regăsim normalitatea? 100

Iluzia antideocratică a egalității absolute	106
Centrul și periferia: o superstiție politică	110
Cum am trăit Păltinișul	115
Fără modele devii un nimeni	119
Comunitățile digitale	125
Facebook, între dramatizarea informației și amorul propriu ..	129
Cultura fotografică umanizează	136
O lume plină de spectre	141
 FRONTIERE GEOPOLITICE	
București-Moscova: un carusel explicabil	147
Mântuirea Rusiei ca potemkiniadă	153
America, America!	161
Principiul geamului spart	168
Eurabia, sau Europa islamică	173
Islamofobia este o crimă?	178
Criza refugiaților	183
În căutarea islamului cumsecade	186
Dușmanul extern	191
Lichidarea creștinilor orientali. O crimă în serie	195
Europeni, sau mai nimic	200
Dunărea: <i>limes</i> , conexiune și potențial	206
De la Traian la Mitteleuropa	208

O macroregiune europeană în formare	211
Turcia, încotro?	215
Italia nostra	220
Ecumenism și geopolitică la Havana	226
Secolul XXI: greu la dealul geopolitic	231

BIBLIOTHECA ALEXANDRINA

O istorie a umanității alese	238
Goethe, mereu faustic	244
Un monument de for public: Ezra Pound în limba română ..	250
Marea carte a inumanității	256
Stalin, văzut de Paul Johnson	262
Diavolul provincial: epopeea Sovietelor între Prut și Nistru ..	266
Anca Manolescu: cercuri de studiu și prietenie spirituală ..	273
Despărțirea ca descoperire a sinelui	279
Un neo-martir creștin în Algeria	286
În Bizanțul latin. O carte despre credința universală	292
Știrile ca vehicul al ororii umane	296
Un vis	302

Respect pentru oameni și cărți

DE CIVITATE DEI

ADEVĂRUL PERSONAL ESTE VIITORUL FIECĂRUJIA

Evanghelistul Ioan i-a asigurat pe creștini că „adevărul îi va face liberi”. E una dintre cele mai puternice făgăduințe mesianice ale Noului Testament. Firește că, aici, vorbim despre Adevărul întrupat în persoana teandrică a lui Iisus Hristos. În definitiv, aceasta e noitatea ultimă și perenă a revelației creștine. Nu mai căutăm un adevăr filozofic (deși Logosul întelepților păgâni avea să fie asimilat tradiției patristice), oprim certurile preaomenești dintre unii și alții, refuzăm din start ideea că adevărul poate face obiectul unui monopol ideologic, doctrinar, politic sau empiric. Adevărul ca Persoană (în comuniune treimică) include Terțul și ne eliberează de căutările prin care au rătăcit societățile umane premergătoare momentului kairotic al Întrupării.

Audem mai sus un rezumat hristologic pe care teologii îl pricep, dar care le rămâne fie străin, fie inaccesibil celor care n-au, cum ar spune Kierkegaard, „adevărul subiectiv” al credinței. Fapt e că, în ordinea spirituală, identificarea sinelui cu adevărul-personalizat are o detență eliberatoare pe care fiecare generație creștină a verificat-o, independent de meridiane și contexte istorice sau socio-culturale. Așadar, adevărul nu sunt eu însuși. Nici explorările la care se dedă intelectul meu. Nici consensul epistemologic sau politic asupra lui. Adevarul e Cineva, nu Ceva. Cineva care are o genealogie dădădică, un decor istoric, o învățătură clară și o „funcție expiatorie”.

Natural că omul (post)modern, în care s-a reaprins prometeismul raționalist, care a transformat natura și lumea prin spiritul său cercetător, omul din noi însine, declinat în milioane de ipostaze atitudinale antropocentrice, are – în ultimii 500 de ani – tot mai largi posibilități (și ispite) de a pune la îndoială Marea Narațiune biblică. Însăși dezvoltarea conștiinței de sine, dar și evoluția năvalnică a cunoașterii științifice depindeau de această îndoială metodică, pusă la lucru

în descendență carteziană. Drumul pe care a purces omenirea (cu tot cu centrul ei civilizațional occidental) va fi fost cu siguranță inevitabil. Filozofia creștină a istoriei este liniară și ascendentă (de la Creație, spre veacul eschatologic), aşa încât e necreștinească nostalgia unei „întoarceri” la mentalități sau stări de spirit premoderne. Suntem exact în punctul la care trebuia să ajungem, dacă ne punem la bătaie (așa cum am făcut-o, frenetic) resursele de creativitate și nevoia de a fi liberi. Validăm azi o altă cosmologie decât cea din vremea unui Cosmas Indicopleustes. Deși Toma de Aquino afirma, în *Summa theologiae*, că omul e incapabil să conceapă infinitul, acum suntem cumva în stare să-o facem, cu ajutorul investigațiilor prin sateliți, sonde spațiale și ipoteze fizico-mate matice despre structura materiei, originea universului sau limitele expansiunii acestuia în următoarele miliarde de ani-lumină.

După mine, e doar aparent conflictul (pentru unii ireductibil) dintre credință și științe, sau bătălia simbolică dintre antropologia creștină și cosmologia contemporană. Si nu-i dau apă la moară biologului

iezuit Teilhard de Chardin, cel care a căutat o transcriere cosmologică a hristologiei tradiționale, imaginând, pe temeiul principiului antropic, un Punct Omega. Mă gândesc doar la faptul că și științele tari sunt bazate pe Narațiuni, ca și „mitul” hristic. Sunt narațiuni derivate, nu substitutive. Pentru că și adevarul științific are pretenția de a ne elibera, asemenea adevărului intrupat în persoana lui Iisus Hristos. și o face în același spirit: al cunoașterii aproape mistice, extra-senzoriale, supra-empirice, în care metafora epistemologică joacă un rol parabolic. Conflictul dintre religie, filozofie și științe – consumat pe un șantier politic anti-clericalist și în numele unei religii pozitiviste – ar trebui îngropat acolo unde și-a atins paroxismul: în „stupidul secol XIX”. Am relativizat adevărul, i-am atribuit o pluralitate sincronizată și anihilantă. Rămâ nem însă animați de dorul unui adevăr singular și personal, în stare să ne mantuiască din condiția noastră muritoare, limitată, precară.

INCURSIUNE ÎN TAINIȚA UNUI SFÂNT CATOLIC CONTEMPORAN

La un deceniu de la moartea Papei Ioan Paul al II-lea, Editura Humanitas publică volumul intitulat *În mâinile Domnului. Însemnări personale 1962-2003*. Asemenea papilor de dinaintea Marii Schisme (1054), Wojtyla a fost un pontif ecumenic, pe care Biserica universală și apostolică trebuie (sau poate) să-l revendice fără griji. Ca teolog și păstor, ca slujitor al slujitorilor lui Hristos, el a trăit idealmente tensiunea spirituală a unui creștinism nedivizat. În plus, vă reamintesc interesanta asimetrie care ne apropie, ca români, de neamul polonez, din care s-a ridicat marele om: ei, singurii slavi majoritar catolici, noi, singurii latini majoritar ortodocși. Am simțit această afinitate paradoxală în toate situațiile care mi-au permis să-l văd, să-l aud sau măcar să-l citesc pe Ioan